

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IX. Danielis socii in rogo Babylonico illæsi miraculo multiplici. Quanta
vitutis sit, in igne non ardere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

que naturalem indolem. Ubinam ille artifex, qui manu A opifice, vivum tale animalculum repræsentet?

§. III.

ERgo querite Dominum, querite faciem ejus semper in minutissimis etiam atque abjectissimis Mundi particulis.

Querite, inquam non ut iis instar pecorum fruamini, quæ ad præsepe aut in pratis structam sibi mensam invadunt, & herbas pascuas linguâ demerunt, nec longas precatones ante fumendum pabulum texunt, suo tamen modo Conditore colunt. Ultra pecudes sapiat homo, cui triplex temporis differentia solertissimè observanda. Aut enim homini bene est, ut agrè ac malè, aut demum nec malè nec bene, sed mediocriter est. I. Cùm homini bene est, cùm labor succedit, cibus sapit, somnus ac quies reficit, cùm & oculi & aures ceterique sensuum suâ quicquid voluptate pascentur, cùm animus sibi plaudit, & gaudio exultat, cùm pæne omnia ad votum respondent, hinc animus humanus, quàm potest suavissimis ac plenissimis affectibus, sese in Deum erigat, & ante omnia secum ipse quærat; at quo obsecro, cibus tam gratus, tam suavis potus, tam pulchra vestis? unde mihi hoc gaudium? hæc amœnitas & refocillatio, hæc festivitas & oblectatio, unde & à quo? A Deo bonorum omnium fonte hic rivulus fluit. O mi amantissimè Deus, tu ista das, è tuâ manu hæc accipio. Sed quantò tu omnibus istis melior, pulchrior, dulcior?

II. Cùm homini malè est, labor molestus, irritus, negotia non præcedunt, cibus non sapit, somnus brevis & inquietus, dolores aut morbi vellicant, curæ turbant, multa displicent, affligunt, cruciant, adversa sunt plurima. Unde hæc omnia? Ab ipsissimo Deo. Hinc quicquid dicat: O mi optime Deus, aut me justissimè punis, aut exeres & probas amantissimè. Te Deum ac Dominum meum æquè complector dulcem & austerum, non minus te veneror flagellantem ac coronantem. Ad utrumque, tui causâ, paratus sum. Profectò & iste Deum invenit in omnibus, quæ patitur, malis.

III. Cùm homini nec bene est, nec malè, cùm malicia obtinet & rerum mediocritas: non est satan nec occupus malus; nec dulcis est vita nec amara, nec gaudium, nec lectus afficit; mediocritas omnia, & tolerabilia, singularè nihil aut eximium. Hinc maximè querendus Deus, & vel agendæ gratiæ ob placidam hanc quietem, aut placandus Deus ob futuram forsân turbationem; nec enim diu hic rerum status durabit. Fors mite hoc serenam tempestatem nuntiat, fors prosperitas sequetur omnibus procellis periculosior. Deus igitur quàm ardentissimè querendus, ut quoquo modo res cadant, præsentarius sit auxiliator.

Neque verò Deum ita querere, magni moliminis, aut operosi conatus est. Solis duabus voculis hoc totum agitur, dic animo: *Mi Deus, mi bone Jesu Domine Jesu*; mox adest invocatus, & noscendum se præbet cernendum se exhibet. Sed absit querendi rædium; nauseant tam facillè non occurrit Deus. Ludunt subinde cum liberis parentes, & suaviter jubendo dicunt: *Quære, quære*; tuum est, quod invenis, nec ita occulunt, quod queri volunt, ut non facillè inveniri queat. Simillimè Deus non ita se abdit ut reperiri non possit, qui quæri tantopere cupit. Ita herus prodeambulans foras, studio chirothecam manibus sinit elabi, mox cani ad ista erudito: *Quære, ait, quære, quære*. Haud aliter nobiscum agit Deus, atque cum familiari animante dominus, cum filiis pater aut mater. *Querite, querite*: nec enim ita me abscondam ut inveniri nequeam. Planissimum Christi promissum est: *Querite & invenietis*. Quàm sedulo illa vidua vel unicam amissam drachmam quærat, accendit lucernam, evertit domum & querit diligenter, donec inveniat eam. Ergo querite Dominum, querite faciem ejus semper.

Quàm accensus animo Augustinus ad querendum Deum: *Domine Deus meus, inquit, una spes mea, exaudi me, ne fatigatus nolim querere te, sed queram faciem tuam semper, & ardentè. Tu da querendi vires, qui inveniri te fecisti, magis magisq; inveniendi te spem dedisti. Coram te est firmitas & infirmitas mea; illam serva, istam sana. Coram te est scientia & ignorantia mea. Pœnibi aperuisti, suscipe intrantem; ubi clausisti, aperi pulsan. Nemo te amat, nisi qui te videt; & nemo te videt, nisi qui amat. Reciproca sunt ista; alterum sine altero nullum est. Quocirca querite Dominum & confirmamini, querite faciem ejus semper. Tam suavis, quàm utilis est labor in rebus conditis querendo agnoscere Conditorem.*

CAPVT IX.

Danielis, sociis in rogo Babylonico illesi miraculo multiplici. *Quantæ virtutis sit in igne non ardere.*

TRIBVS Hebræis optimatibus in ignem missis, mox adfuit è cælo quartus. Angelus Domini descendit cum Azariâ, & sociis ejus in fornacem & excussit flammam ignis de fornace, & fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem. Hunc quartum Nabuchodonosor qui solus eum viderat, similem filio Dei appellat. Tertullianus, Irenæus, Hippolytus Martyr, Augustinus, Rupertus, alii, hunc quartum existimant fuisse Christum, qui humanæ naturæ olim assumendæ imaginem induerit, ut sese ad futurum Servatoris officium velut exerceret, & cruentam in cruce tragœdiam in flammis innocuis ordiretur. Ab his non alienus Joannes Maldonatus: *Opinio est, inquit, valde probabilis. Nam & Christus sæpe appellatur Angelus. Hinc & sacrum Ecclesiæ carmen: Surrexit Christus de sepulchro, qui tres pueros liberavit de camino ignis ardentis, Alleluia.*

Hic ergo quartus in flammis canto, musicus, scilicet Christus, sive, quod pæne malim dicere, Angelus, fecit medium fornacis, quasi ventum roris flantem. Hinc Hebræi tres juvenes inter horrendos flammarum vortices, velut in amœnissimo prato inter rorifluos flores securissimè deambularunt. In igne non comburi, non grande tantum, sed & multiplex mirum, de quo hic differendum. Addemus; quantæ sit virtutis inter impudicitia ignes non ardere.

§. I.

PRimum ignis Babylonici miraculum numeramus istud: *Luxit & non ussit*. Quod explicans Basilus: *Deus, inquit, nonnumquam duas ignis vires, alteram lucendi, alteram urendi sic invicem separat, ut aliquando vis lucendi suo munere fungatur, non autem vis urendi, ut contigit tribus his juvenibus in fornace ignis; interdum contra supprimitur vis lucendi, & libera relinquitur vis urendi. Talis est ignis inferni, ut cùm maximè urat, minimè tamen luceat.*

II. Hic Babylonicus ignis, longè diffitos consumpsit, sui medios, nec quidem contigit. Quod luculentè sacra pagina testatur: *Porrò viros illos, qui miserant Sutrach, Misach, & Abdenago, interfecit flamma ignis.*

III. Funes & vincula combustis, vestes & corpora nec minimo læsit. Hebræi optimates isti veluti tres canes ligatis pedibus in flammis præcipitati sunt, aut sicut pistor in furnum immittit panes. Sed habuit flamma, ut Gregorius loquitur, vim suam ad solarium, non habuit ad tormentum. Quàm sapiens ignis vincula exussit, vinclos non læsit! Auger miraculum Theodoretus qui catenas vinculaque ferrea eis injecta vi ignis liquefacta, indumenta nec levissimè adusta pronuntiat.

IV. In igne tantò violento ac rapido non respirare tantum & loqui, sed & cantare potuerunt. Admiratus hæc

Aug. rom. 3. l. 15. & ult. de Trin. ca. 28. & ult. mibi p. 288. Idem in So. loq. c. 31. Psal. cit. Dan. c. 3. v. 49. 50. Tertul. l. 4. contra Marcionem c. 10. & 21. & l. advers. Praxeam c. 16. Irenæus l. 4. c. 37. & l. 5. c. 5. Hippol. Mart. Orat. de Con. matione m. 1. Augustinus con. cione ad Cæciliam c. 1. R. 6. de Victor. verb. c. 21. I. Luxit & non ussit. 2. Sui medios non contigit. Dan. c. 3. v. 22. 3. Funes & vincula combustis, vestes & corpora non læsit.

Non est operosi conatus est. Solis duabus voculis hoc totum agitur, dic animo: Mi Deus, mi bone Jesu Domine Jesu; mox adest invocatus, & noscendum se præbet cernendum se exhibet. Sed absit querendi rædium; nauseant tam facillè non occurrit Deus. Ludunt subinde cum liberis parentes, & suaviter jubendo dicunt: Quære, quære; tuum est, quod invenis, nec ita occulunt, quod queri volunt, ut non facillè inveniri queat. Simillimè Deus non ita se abdit ut reperiri non possit, qui quæri tantopere cupit. Ita herus prodeambulans foras, studio chirothecam manibus sinit elabi, mox cani ad ista erudito: Quære, ait, quære, quære. Haud aliter nobiscum agit Deus, atque cum familiari animante dominus, cum filiis pater aut mater. Querite, querite: nec enim ita me abscondam ut inveniri nequeam. Planissimum Christi promissum est: Querite & invenietis. Quàm sedulo illa vidua vel unicam amissam drachmam quærat, accendit lucernam, evertit domum & querit diligenter, donec inveniat eam. Ergo querite Dominum, querite faciem ejus semper.

Chryf. 1. ad
Rom. 4. ad
cap. mihi
pag. 39.

hæc Chrysoftomus: Ignis, ait, murus illis factus est & vestis flamma, & sicut fornax, & ligatos capiens, solutos reddit; mortalia exceptit corpora, & tanquam ab immortalibus abstinit; non agnovit naturam, sed pietati exhibuit reverentiam: vincit pedes tyrannus, & ignis vim pedes vincerunt. O rem mirabilem vincit solvit flamma, & ipsa à vincit vincita est.

5. Angeli
specie sunt
recreati.

Dan. c. 33.
v. 24.

6. Juvenes
Hebræi in
medio ignis
cecinerunt.

7. Inter incendia veteris rotulæ voluntate perferuntur.

8. Nabuchodonosor solus ambulans cum eis angelum spectavit.
Zeno ser. 8.

Aug. 10. 10
serm. 240.
de Tempore
pag. 386.

Chryf. 10. 4.
bon. 19. in
1. Cor. c. 6.
pag. 402.

Sicut Pyralis.

Isa. c. 43.
v. 1. & 2.

V. Angelus humanâ specie, sed singulari supra omnem humanam formam oris venustate ad eos sese adjunxit. Societas sanè nobilissima, quam quis ambiat vel in ipsis inferorum flammis. Nam illi ambulabant in medio flammæ, laudantes & benedicentes Domino.

V I. Hi juvenes Hebræi à divino numine tam liberaliter sunt afflati, ut in hypocausto ad eam æstuante ac calido longissimum ac venustissimum carmen cecinerint. Ad inferos videri poterant dejecti, at illi concentus infuierunt, & Dei admiranda ex ordine decantantur.

VII. Inter incendia ad eam sæva, & tam in orbem undequaque quantum effusa flans ventus hos tres Aulæos torulenta voluptate perfundeat. Hæc aura supra omne balsamum, & cinnamum amœnissimè spirabat.

VIII. Rex Nabuchonosor solus ambulans cum damnatis tribus Hebræis Angelum spectavit. Hæc flammæ Babylonicæ mira. Hic præci patres elegantis dictionis lusu flammæ hunc carcerem celebrant. Ex omnium eorum numero duos hic trêve sisto.

Beatus Zeno Veronenis Antistes: Mors refugiens, inquit, officium mutat. Incensores cremantur, incensis hymnium canentibus flamma blanditur, Deus à creaturâ benedicitur. In tribus una mens, una virtus, unus triumphus: Melior atur vita supplicio. Augustinus more suo eruditè profus ac eleganter de his ipsis tribus Hebræis juvenibus: In fornacem, inquit, missi sunt sancti, fugiunt flammæ, cedunt ignes, incendia expavescent. Timent ignes ledere, quos iusti sunt incolumes resistere. Ostendunt iustorum meritum, dum tyranni contemnant imperium. Licet sanctis cum igne joculari, quibus cum hominibus non licuit commorari. Licet in pœnâ esse securos, quos extra pœnam non licuit esse intactos, ut ubi interitus, ibi salus; ubi supplicia, ibi invenitur refrigeria. Accipe hostis à supplicii exemplum, qui humanitatis perdidisti consilium. Homines faciunt & supplicia venerantur, ignes hospitio iustos cum omni honore suscipiunt, & libenter obsequium parant. Hostis mutato genere savit, nec aliqua pietate movetur, nec humanitate blanditur: posse vincere, si posse ignibus imperare. Offeruntur ergo ignibus iusti, vestitu recti, vinculis colligati, sed defenduntur ardoribus, & quos humana vis damnavit, ignis absolvit.

De eodem hoc ignium miraculo Chrysoftomus: Rex, inquit, magis arsit irâ, quam in fornacem coniecti arserint flammâ. Et videte, obsecro, furiosam irâ stultitiam. In gravius tormentum jubet rex, fornacem septuplo plus incendi. Illustris planè infania. Nam majus incendium, minus supplicium. Ignis tam vehemens & sævus si fuisset suadoli permissus, sibi objectos celerrimè consumpsisset. Sed providentissimus Deus irâ tam rabidâ eò est usus, ut miraculum esset, tanto evidentius. Pyralis animalculum pennatum muscæ conferendum, in igne nascitur & vivit. En vivacissimas hæc pyralis, tres Hebræos proceres, qui in ignibus non solum vivunt, sed & ambulant, & cantant. Amiantum, seu Asbestinum nobilissimi textus linteum igne non comburitur, sed purgatur, tres Hebræi principes Babylonicis incendiis non tantum non consumuntur, sed multò illustriores redduntur. Salamandra prunas non nimias extinguit, Castimonia rogos etiam atrocissimos sopit. Certè cum Abstinentiæ, tum Castimoniæ tribuendum, quod castissimi & abstinentissimi heroës illi in ætâ tam crudeli non amiserint vitam, sed vegetarint. Temperantiæ ac Castitatis præmium ætas longæva.

§. II.

Hic Isaias ingens solatium instans: Noli timere, ait, quia redemi te, & vocavi te nomine tuo meus es tu. Cum

A ambulaveris in igne non comburêris & flamma non ardebit in te. Præsidium in periculis omnibus pollicetur. Hic ego eos omnes appello, qui periculis mediis vivunt, & in his versantur ædibus, in quibus parum Christianæ pietatis quæcernunt audiuntque. Quid verò passim usitatis quam obsecantem plurimam colloquiis miscere? Impudici & lascivi sermones pæne locis omnibus sparguntur, decantantur, scribuntur, pinguntur, ipsis etiam gestibus, ipsis etiam patinis & poculis ingeruntur. Veneris ignes depascuntur omnia. Nusquam ab hac uredine securitas. Ii subinde quos putes honestissimos, ab his foribus non abhorrent. Nimirum quod malè coquit animum, cum occasio est, in alienas aures egurgit. Oris lascivia in Orbe ubique frequentissima. Accedunt interiores ab Adamo impuritates traduces igniculi. Ita facillimum est tot fomentis concitare flammam. Sed ô quicumque bonæ mentis homines, flamma non ardebit in vobis; modò vos esse Dei filios meminertis; In igne ambulantes non comburemini. Et plurimum hac in re juverit has rationes; quas subjungemus, sæpius consideralle.

I. Arbitrio nostro permittit Deus, ab impuris ignibus illis aut illæsum conservari, aut comburi. Clarissimè Socrates: Apposuit tibi aquam & ignem, ait, ad quod volueris porrigere manum tuam. Bonum & malum, vita & mors in manu nostrâ sunt. Si videas, vel audias, quod impudicum & turpe, ignis est; sed aquam habes proximam, Dei gratiam, tutelarem Angelum, tuam conscientiam, cogitationes sanctiores, pios ad Deum gemitus. Hac igitur manum porrigere. Tui est arbitrii, num uti velis & lædi, aut illæsus in his ignibus servari. Ecce ego, ait Hieremias vates, do coram vobis viam vitæ & viam mortis. Tu a fuge mortem, amplectere vitam. Infania est perire vellet, cum servari possis.

II. Tam admirandum, quam pulchrum est, inter impuros ignes, quos aures oculique hauriunt, non ardere. Et majus profectò miraculum est, ut præci Patres loquuntur, animum in tentatione libidinis, quam corpus in medio ignis perdurare illæsum. Bartholomæus Pisanus de rebus gestis Francisci Assisiatis: Franciscus, inquit, in vitium libidinis acerrimè inductus inter ceteros auditorem habuit Fridericum II. Imperatorem, qui suum hunc ecclesiastem vocavit ad mensam. A mensâ ductus est religiosus conviva in cubiculum, ubi proterva mulier ingrèssum improbis verborum lenocinis excepit. Composito id factum est. At vir sanctus ad accensos ignes camini properans, itaque semet ingerens: Hoc, inquit, adesto, hæc colloquemur. Erubuit hic petulans proccitas: mox ergo femina fugam arripit exemplo castimonie inexpectato nimium quantum petula. Exinde Fridericus virum sanctissimum majoris quam antehac æstimavit. Admirandum & pulchrum, inter lascivos ignes non ustulari. Noli ergo timere, quisquis pudicitiam amas, in igne non comburêris.

§. III.

III. Hæc nota est electorum ad vitam, amicorum Christi, filiorum Dei inter libidinum flammam non incendi. O quotquot pudicitiam colitis, & castimoniam amatis, cum obscena sermonibus spargi auditis, cum cacodæmonem ad talia pellicentem sentitis, tres Hebræos juvenes amulari non pigeat, opem divinam implorate: Ne tradas nos in perpetuum, neque auferas misericordiam tuam à nobis. Quoniam non est confusio confidentibus in te. Et nunc sequimur te in toto corde, & timemus te & quarimus faciem tuam. Erue nos, & da gloriam nominis tuo Domine. Hi sunt filii Dei, amici Christi, castibus aggregandi, qui, quando Veneros ignes sentiunt, vicinos, ad Deum confugiunt, subsidium divinum invocant, animum adversus Dæmonem illecebroso invidias communiunt. Hi in igne non comburantur, & flamma non ardet in illis. Hi in medio nationis prava & perverſalucens sicut luminaria in Mundo.

IV. Hæc

IV. Hæc sancta inter impuros ignes immunitas argu-
mento est, ejuscemodi homines castitatis amantes
inferorum ignibus nunquam urendos. E familiâ beati
Dominici, * vir religiosus & cognominis gravissimas in-
tus & foris luctas sustinuit; caro contumax & rebellis
ad illicita trahebat. Difficilem reddebant pugnam dia-
boli, qui suos ignes variè subdebant. Sed eluctatus est,
& vicit constans athleta. Victi hostes proclamare cogebantur:
Viciisti, viciisti, quia in igne fuisti, & non aruisti.
Quisquis animi puritatem diligit, & omni obscenitati
aures claudis, Noli timere, meus es tu. Et quia sæpius in
igne fuisti, & non aruisti, nec apud inferos ardebis, aver-
nalis flamma non tanger te.

V. Quot sanctissimorum hominum in ignibus perdu-
rarunt penitus illæsi? Joannes Apostolus in balneum cru-
dele bullientis olei sine noxâmersus vegetior exiit quam
ingressus. Polycarpus Smyrnenfis Præful, vir octoginta
sex annorum iustus Christo malè dicere: Et qui pos-
sum, inquit, ei malè dicere, qui mihi tot annis nil mali
fecit unquam? Ad rogam igitur damnatus est. Sed vir-
tutem ipse absolvit ignis, dum tangere veritus structo
velut è flammis fornice ambivit innocentem; nec jam
læsus, sed texit, suavissimum interitum in adstantes odo-
rem ejaculatus. Ad extremum gladio confossus sangui-
ne suo extinxit ignem; nobili nimbo, & quem imbibus
suis præferat cælum. Ita divorum alii quamplurimi in
ignibus intracti. Pauculos velut per satyram nomine-
mus. Ita Dionysius Areopagita, ita Pantaleon Martyr:
ita Ephrem, Barlaam, Andronicus, Probus, Taracus,
Theodorus, Victor, Vincencius, veterique beatorum
tabulis inscripti. Gregorius Magnus rem miram ad in-
lilitum memorans: Ego regis Totilæ, inquit, sepe re-
perunt Gothi virum integerrimum, cui Benedicto no-
men. Hunc unâ cum turgurio comburere conati sunt
hostes. In orbem cellulæ arserunt omnia, sed ipsa cum
suo inquilino nil ignium concepit. Jamque irritatores
Gothi, è domicilio virum extraxerunt præcipiti sævi-
tiâ, & in propinquum clibanum coquendâ panibus in-
flammatum conjecerunt, ostio probè occluso. Sed die
altero reperus est ab igne adeo illæsus, ut nec vestium
quidem extrema quidquam fuerint ambusta. Ita beata
Thecla virgo, quæ Leonis, quibus objecta, curavit,
tauros, quibus alligata domuit, undarum monstra, qui-
bus immissa, vicit; ignium rogos, quos conscenderat,
triumphavit. Flammæ, quæ nec Herculi pepercerant,
pepercerunt virgini. Ita & Lucia virgo tremenda rogo
imponitur. Sed lucet pulchrius suis ignibus Lucia, & è
flammis Imperatoribus mortem, Syraculanis præsen-
tem opem, Ecclesiæ pacem varicinat. Ita Cæcilia è
balnearum ignibus, quos tyrannus succenderat, pul-
chrior emerit. Ita Agnes ab Aspasio addicta flammis,
quas ad preces virginis ros illico extinxit. Ita Juliana
flammas, ad quas damnata fuerat, lacrymis repressit,
leberem ab igne ferventem precibus rupit. Ita Chris-
tina sævientem rogam, ardens oleum, liquatam picem,
accensam fornacem, salva superavit. Ita aliæ virgines
quamplurimæ, cum ignibus jocata, supplicium muta-
runt in triumphum.

Quemadmodum verò Deus tot suorum amicorum
vestes & corpora in flammis servavit inviolata, sic &
animos & mentes suorum inter exempla pessima, ser-
mone spurcissimos, inter colluviem vitiorum in omni
tentatione servat incorruptos. His insuper Angeli sese
affociant, ut eos singulariter tueantur, quos præcipuè
amant. Cassianus id asserens: Nullâ virtute, inquit, ho-
mines Angelis imitationis conversationis aquantur, quam me-
rito & gratiâ castitatis. Estimemus, obsecro, hanc sua-
vissimam cum Angelis societatem, ob quam extrema
potius omnia sunt tentanda, quam ea desituenda. Hic
quisque secum animo statuat: Etsi omnes, inter quos
ago, sædissima loquantur, essi tacentem risu & sibilis

Tom. II.

A excipiant, etsi diabolus dies ac noctes infestet, præsidio
divino fultus, Angelorum amicitia defensus hæc vincam
omnia, & hoc unum assidue præcabur: Mi amantissi-
me Deus, sequor te in toto corde meo, & timeo te, quo-
niam non est confusio conscientibus in te. Ne tradas me in
perpetuum, neque auferas misericordiam tuam à me.
Domine Jesu, meus es tu, tuus ego sum. Ita non time-
bo, nec flamma ardebit in me. Ita spe sum maximâ om-
nes adversarios à me vincendos, promissam castis lau-
ream feliciter obtinendam. Quando enim, Cassiano te-
ste, sublimis est præmium castitatis, tantò gravioribus adver-
sarium insidiis laceatur. Victori palma; cessatori dede-
cus & ignominia.

CAPUT X.

Daniel alterum Nabuchodonosoris somnium in-
terpretatur: Interpretationis summa est; Deus
exaltat; Deus dejicit, & humiliat.

A Sopus, tam festivi ingenii, quam cultus fœdi, in-
terrogatus quid faceret Jupiter? Profecto sa-
pienter respondit istud: Excelsa deprimi, extollit hu-
milia. Hi reverà summi Numinis labores sunt, dejicere
quidquid superbam & altum, quidquid submissum &
inum evehere. Dispergit Deus superbos mente cordis sui; De-
ponit potentes de sede, & exaltat humiles. Hæc Dei sunt ope-
ra. Ita cum rege Nabuchodonosore, ita cum innumeris
superbis aliis egit. Dispersit, deposuit, excelsa depressit.
Vidit Nabuchodonosor somnium, cui nullus repe-
riebatur interpretis præter Daniele. Qui somnium ag-
gressus explicare: Arborem, inquit, quam vidisti sublimem
atque robustam, cujus altitudo pertingit ad cælum, & aspectus
illius in omnem terram: & rami ejus pulcherrimi, & fructus
ejus nimis, & esca omnium in eâ, subter eam habitantes be-
stia agri, & in ramis ejus commorantes aves cali. Tu es rex, qui
magnificatus es, & invaluisti: & magnitudo tua crevit, & per-
venit usque ad cælum, & potestas tua in terminos universæ
terra. Quod autem vidit rex vigilem & sanctum descendere
de celo, & dicere: Succidite arborem, & dissipate illam, ar-
tamen germen radicum ejus in terrâ dimittere & vinciaturo ferro
& ere in herbis foris, & rore cali conspergatur, & cum seris sic
pabulum ejus, donec septem tempora mutantur super eum. Hæc
est interpretatio sententia Atriusimi, quæ pervenit super domi-
num meum regem. Ejicient te ab hominibus, & cum bestiis
ferisq; erit habitatio tua, & sicutum ut bos comedes, & rore cali
insuderis, septem quoque tempora mutabuntur super te, do-
nec scias quid dominetur Excelsus super regnum hominum, &
cuiuscumque voluerit det illud. Hanc interpretationem rex
accuratam quidem & legitimam agnovit, non tamen
è toto respuit. Expectavit annum solidum divina pa-
tientia, sed poenitentia secuta est nulla. Vox tandem
cælo ruit: Regnum tuum transibit à te. Factum ordine. Hic
dicendi campus multò fecundissimus, distincta the-
mata complura. Nos unum hoc commutatis vicibus to-
tâ dictione hac ingeremus: Deus exaltat, Deus humiliat.

§. I.

I. Deus exaltat. Facile est enim in oculis Dei subito ho-
nestare pauperem. Rem miram, ter miram hic
audite, quâ ratione Deus amicos suos honoret in orbe
hoc etiam inferiore. Nabuchodonosor rex potentissi-
mus æquè ac superbissimus, jam pæne monarcha orbis
nihilominus Daniele collegam suam perquam hono-
rificè appellans: Donec, ait, collega ingressus est in conspectu
meo Daniel. Hic minime falsus aut nimium blandus testis
de Nabuchodonosoris incredibili potentia hoc pronun-
tiavit: Tu es rex, qui magnificatus es & invaluisti; & ma-
gnitudo tua crevit, & pervenit usque ad cælum, & potestas tua
in terminos universæ terra. Hic tantus princeps, qui &
Deus

Bbb

Deus